

Representantforslag 75 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentant Une Aina Bastholm

Dokument 8:75 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Aina Bastholm om forsvarlige grenseverdier for svevestøv

Til Stortinget

Bakgrunn

Luften i flere norske byer er i dag så forurenset at astmatikere, små barn og personer med alvorlige hjerte- og luftveislidelser i perioder blir bedt om å holde seg unna enkelte områder fordi luften er helsefarlig. Store helseplager, dårligere livskvalitet og fremskyndet død er en utbredt konsekvens av forurenset luft. Oslo og Bergen er blant byene som har størst problemer, men svært høy luftforurensning er også registrert i flere andre byer. EFTAs overvåkningsorgan, ESA, varslet i 2014 at de åpner sak mot Norge for brudd på grenseverdiene i luftkvalitetsdirektivet og at de vil bringe saken inn for EFTA-domstolen.

En viktig kilde til luftforurensning er svevestøv. De siste årene er det blitt dokumentert at svevestøv er farligere enn man tidligere har trodd, også ved lavere konsentrasjoner. En studie publisert i tidsskriftet *Lancet* i 2013 som omfattet 312 944 mennesker i ni europeiske land, konkluderte med at det ikke finnes noe laveste sikre nivå av svevestøv hva helseeffekt angår og at forekomsten av lungekreft øker sterkt allerede ved relativt lave nivåer. Dagens tillatte grenser ligger også langt over nivåene som anbefales av Verdens helseorganisasjon (WHO).

Forslagsstilleren viser til at Klima- og miljødepartementet, Samferdselsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i 2011 ba om en utredning av hvordan og hvor mye grenseverdiene for svevestøv bør skjerpes. Etter å ha foretatt en nytte-kostnadsana-

lyse, der nytten måles i helsegevinst for befolkningen, anbefalte Miljødirektoratet, Vegdirektoratet, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet i februar 2014 at grenseverdiene burde senkes innen 2015. Både ved at den tillatte årsmiddelkonsentrasjonen for svevestøv strammes inn, og ved at antall dager med høye nivåer som tillates, blir redusert.

Innskjerpinger foreslås både for grove (PM10) og fine partikler (PM2,5). Den foreslåtte skjerpningen av grenser for partikler (PM10 og PM2,5) vil med denne anbefalingen bli strengere enn minstekravene som er satt i EUs luftkvalitetsdirektiv. Det er anledning for land til å sette egne grenser som er strengere enn minstekravene, og forslagsstilleren mener at regjeringen derfor har et solid grunnlag for å innføre de nye grenseverdiene i løpet av 2015.

En innføring av anbefalingene fra Miljødirektoratet mfl. vil innebære en betydelig forbedring av luftkvaliteten sammenliknet med dagens situasjon, men i et helseperspektiv burde grenseverdiene senkes betydelig mer. Dette illustreres ved at de foreslåtte grenseverdiene er valgt på bakgrunn av hva som kan oppnås med samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak. I rapporten går man ut fra at hvert friskt leveår har en verdi på 500 000 kroner. Forslagsstilleren mener grenseverdiene for svevestøv ikke bør avgjøres av kriterier for samfunnsøkonomisk lønnsomhet, men av helsefaglige kunnskap om når luften er trygg. Derfor bør grenseverdier i tråd med Folkehelseinstituttets langt strengere luftkvalitetskriterier bli gjeldende snarest mulig. Også Miljødirektoratet anbefaler disse grenseverdiene som langsiktig mål.

Forslagsstilleren mener dagens høye grenseverdier for tillat luftforurensning sender forvirrende signaler til kommunepolitikere, forvaltning og andre beslutningstakere og bidrar til at tiltak for tryggere og renere luft ikke gjennomføres. Regjeringen bør derfor ta konsekvensene av anbefalingene fra Vegdirek-

toratet mfl. slik at disse trer i kraft i løpet av 2015. Samtidig bør regjeringen starte en kraftig opptrapping av arbeidet mot luftforurensning slik at norske byer raskest mulig kan innfri Folkehelseinstituttets luftkvalitetskriterier.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i løpet av 2015 endre grenseverdiene for svevestøv i tråd med anbefalingene i rapporten «Grenseverdier og nasjonale mål», som ble lagt frem av Miljødirektoratet, Vegdirektoratet, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet i februar 2014.
2. Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget med en forpliktende handlingsplan for å redusere luftforurensningen til et trygt nivå i tråd med Folkehelseinstituttets luftkvalitetskriterier.

17. mars 2015